

Inbreng commissiedebat water 24 september 2024

Op 24 september staat het jaarlijkse commissiedebat water op de agenda. De waterschappen hebben een aantal aandachtspunten.

Waterveiligheid

De zeespiegel stijgt en de rivierafvoer neemt in bepaalde perioden in het jaar toe. Dat vormt een steeds zwaardere belasting voor onze dijken, aan de kust, maar ook landinwaarts langs rivieren en meren. Nederland moet snel zorgen voor meer ruimte voor water en dijkversterkingen om veilig te blijven en schade door wateroverlast zoveel mogelijk te voorkomen.

Dijkversterking een must

Op dit moment vindt de grootste dijkversterkingsoperatie sinds de Deltawerken plaats in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP): in 2050 voldoen alle dijken aan de nieuwe normen voor waterveiligheid. In het HWBP werken rijk en waterschappen samen aan waterveiligheid. De opgave wordt groter en uitdagender: zeespiegelstijging, meer hoosbuien, vaker hoogwater afvoeren. Er gelden nieuwe, deels strengere normen voor de dijken om de effecten van de klimaatverandering zo veel mogelijk voor te blijven.

Meer geld voor periode 2030-2036

We moeten ons dus blijven aanpassen. Ook op financieel gebied vraagt dat iets van de waterschappen en het rijk, want de grotere opgave heeft gevolgen voor hun financiële bijdragen (elk 50%). Dit najaar moeten de waterschappen en het rijk een belangrijk besluit nemen over de financiering van dijkversterkingen die volgend jaar moeten worden opgestart en in de periode 2030 – 2036 in uitvoering gaan. **Hiervoor is op korte termijn een besluit nodig over € 1,25 miljard extra geld van de waterschappen en € 1,25 miljard van het rijk.**

Nieuwe afspraken voor periode tot 2050

Het rijk en de waterschappen zijn ook in gesprek over extra financiering voor de periode 2037 - 2050 van onze enorme opgave en de herijking van de afspraken over het HWBP. Die afspraken liggen tot 2028 vast. Uit het Landelijk Veiligheidsbeeld blijkt dat er tot 2050 een grotere opgave is en dat er **nieuwe afspraken en meer geld nodig zijn voor dijkversterkingen tot 2050 om ons doel te halen**. Dit betekent dat het rijk en de waterschappen ook de jaarlijkse bijdrage na 2036 moeten verhogen.

Ruimte voor dijkversterkingen

Dit voorjaar toonde het rapport van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging dat ons land leefbaar en woonbaar kan blijven tot in elk geval een zeespiegelstijging van 5 meter, maar dit betekent dat dijken in de toekomst hoger en breder moeten worden en dat kost veel ruimte en geld. Ook waterbergingen (om water op te slaan bij extreme neerslag en om water vast te houden voor droge tijden) kosten veel ruimte.

Ziet de minister de noodzaak om op korte termijn extra te investeren in het HWBP?

Wat vindt de minister van het advies van de Deltacommissaris om het Deltafonds te laten meegroeien met de verwachte kostenstijging die onder andere het gevolg is van extremer weer?

Waterkwaliteit

Waterschappen hebben de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in het verbeteren van de waterkwaliteit, maar ook landbouw, industrie, inwoners en het rijk zijn aan zet. Ook de komende jaren investeren de waterschappen in het verbeteren van de waterkwaliteit. We investeren volop in het zuiveren van rioolwater (de komende vier jaar jaarlijks 870 miljoen euro), maar wanneer er schadelijke stoffen in het water terecht blijven komen, zijn die investeringen nooit voldoende. De waterschappen zijn voorstander van een bron-aanpak: wat er niet in komt, hoeft er ook niet uit.

De waterschappen willen een strenger stoffenbeleid verankerd zien in wetgeving met als uiterste middel **wettelijke verboden op schadelijke stoffen en nutriënten**. Alle rioolwaterzuiveringen krijgen de komende jaren een 'vierde trap' om medicijnresten beter te kunnen verwijderen: een groot investeringsprogramma.

Het is zeer de vraag of Nederland de doelen van de Kaderrichtlijn Water gaat halen. Waterschappen zetten alle zeilen bij om de KRW-doelen zo dicht mogelijk te halen en om in ieder geval de gevraagde maatregelen uit te voeren. Uit de tussenevaluatie KRW blijkt dat in meer dan de helft van de KRW-meetpunten een **goede toestand voor nutriënten verwacht wordt, maar niet zodanig dat in 2027 alle doelen gehaald zijn**. In goede samenwerking met VNO/NCW wordt nu onderzocht of en waar **aanscherping of controle op met name industriële lozingen** nog kan bijdragen aan een verlaging van de concentraties zorgwekkende stoffen in het water.

Water en bodem sturend

Extreem weer doet zich steeds vaker en heviger voor. Om ervoor te zorgen dat mensen straks niet met grote schade en overlast aan woningen worden opgezadeld, moeten woningbouwprojecten waterbestendig worden uitgevoerd. De huidige overspannen woningmarkt doet op dit gebied echter onvoldoende zijn werk. Mensen zijn al blij als ze een huis kunnen kopen en laten bouwkundig onderzoek vaak bewust achterwege.

Om mensen langdurige zekerheid te garanderen is landelijke wetgeving noodzakelijk. **De waterschappen pleiten voor het opnemen van toekomstbestendige bouwvoorschriften in het Bouwbesluit, een afdwingbare watertoets (in de Omgevingswet 'weging waterbelang') en een waterlabel voor huizen.**

Bij gebrek aan landelijke regels zijn waterschappen zelf aan de slag gegaan. Zo maakte Rijnland regels voor nieuwe, grote gebiedsontwikkelingen. De 90 millimeter-regel moet ervoor zorgen dat een gebied meer neerslag aankan: een regenbui van 90 millimeter in 24 uur opvangen in de bodem, sloten, open water of andere vormen van wateropslag. **Maar waterschappen kunnen alleen regels opstellen die betrekking hebben op het watersysteem, niet op de ruimtelijke inrichting.**

Ook ruimte reserveren voor water is nodig, o.a. omdat we meer water willen vasthouden om voorbereid te zijn op extremen en om bijvoorbeeld funderingsschade te voorkomen. Bovendien zijn er plekken die niet beschermd zijn door dijken, die direct vollopen bij piekbuien of waar het water bij het minste geringste al door de bodem omhoog komt. Dat betekent nieuwbouwlocaties kiezen waar ruimte is of wordt gereserveerd voor water en niet bouwen op plekken die daarvoor ongeschikt zijn (zoals uiterwaarden, slappe bodems en beekdalen). Deze maatregelen zijn nu niet afdwingbaar.

Kan de minister aangeven hoe het staat met landelijke wetgeving?

Waterkwantiteit

Naar aanleiding van de motie Van Ginneken/Tjeerd de Groot¹ heeft het ministerie van IenW onderzoek gedaan naar een landelijke vergunningplicht voor grondwateronttrekkingen. Het grondwaterbeheer is op dit moment decentraal gereguleerd en provincies en waterschappen hebben hun eigen regels opgesteld om grondwateronttrekkingen te reguleren. Omdat met name de kleinere onttrekkingen niet overal worden gemeten en geregistreerd, ontbreekt een goed totaalbeeld van de grondwateronttrekkingen en de onttrokken volumes. Het vervolgonderzoek richt zich op de uitvoerbaarheid van een landelijke vergunning- of meldplicht.

De waterschappen vinden het belangrijk dat de registratie van grondwateronttrekkingen wordt verbeterd om **beter zicht te krijgen op onttrekkingen**, met name in gebieden waar de watervoorraad onder druk staat. Tegelijkertijd wijzen ze erop dat met het aanscherpen van alleen de regelgeving het schaarste probleem rond grondwater nog niet opgelost is. Meer water vasthouden, waterbesparende maatregelen en alternatieve waterbronnen zoals bijvoorbeeld het hergebruik van gezuiverd afvalwater van rioolwaterzuiveringen, blijven ook nodig.

Waterschappen vinden een landelijke vergunningplicht voor alle grondwateronttrekkingen niet doelmatig. Het leidt tot onnodige regeldruk en is moeilijk uitvoerbaar vanwege de extra capaciteit en middelen die dat vraagt en vanwege de problemen met de handhaafbaarheid. **De waterschappen zoeken de oplossing daarom in een gebiedsgerichte aanpak waarbij de focus in eerste instantie ligt op de droogtegevoelige gebieden.**

Wat vindt de minister van de gebiedsgerichte insteek rond grondwateronttrekkingen?

Meer informatie:

Tessa Maas, 0651 382490

tmaas@uvw.nl

---

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2023D31188&did=2023D31188>